

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ
ПОЛІССЯ**

Кваліфікаційна робота (пояснювальна записка)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка
Спеціальності 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Торшилова Яна Олексіївна

Керівник доцент Рехліцька А.Є.
Рецензент доцент Форостян А.Ф.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретична основа твору	6
1.1. Історична довідка.....	6
1.2. Мотивація.....	9
РОЗДІЛ 2. Ідейно – тематичний аналіз	10
2.1. Лібрето.....	10
2.2. Архітектоніка номеру.....	10
2.3. Тема, ідея, жанр, стиль, форма, вид.....	11
2.4. Дійові особи та виконавці.....	11
2.5. Музична основа.....	12
2.6. Опис костюмів.....	13
РОЗДІЛ 3. Запис танцю	15
3.1. Сценарно – композиційний план.....	15
3.2. Умовні позначення.....	18
3.3. Запис композиції.....	19
3.4. Опис комбінацій (за тактами).....	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
Додаток А Жіночий костюм	31
Додаток Б Чоловічий костюм	32

ВСТУП

Актуальність теми. Окремою етнографічною зоною України можна виділити Поліський край, що має свої особливості, як у загальній культурі, так і хореографії зокрема. Під час формування та історичного розвитку населення, народжувались народні танці Полісся. Вони виникли під впливом соціально-економічних та історичних умов життя народу, та свідчать про тісний контакту людей із довкіллям. Хореографія Поліського краю несе на собі відбиток праці, сповнена життєрадісністю, оптимізмом, дотепністю, і показує духовну силу населення [3, с. 12–14].

Формування регіональних танців українського Полісся було неоднозначним. У процесі дослідження було зроблено висновок, що з приходом на Українські землі від Візантії православ'я, письменства та, разом з ними, високої культури, було надано значний поштовх до розвитку мистецтв у подальшому. [7, с. 12–14]. Також під час бурхливих соціально-політичних подій ХХ століття в Україні, в яких брали участь представники різних народів, що населяли Російську та Австро – Угорську імперію, мало місце стихійне взаємопроникнення національних культур. Це збагатило лексику й стилістику українського танцю взагалі й Полісся зокрема. Цей вплив виявився в найрізноманітніших формах, а саме: в окремих змінах лексики танцю рухах, фігурах, музичному супроводі.

Найбільш вагомий внесок у розвиток хореографічного мистецтва Поліського краю другої пол. ХХ ст. зробили О. Капустін, Є. Шихман, Ф. Земельська, Л. Задорська, І. Богдановський, В. Марущак, В. Мавчур, В. Годовський, О. Козачук, Р. Маліновський, В. Смірнов, [17, с. 7–10]. Видатні балетмейстери створили та записали чимало танців, притаманних Поліському краю, спираючись на традиції, що історично склались, повертаючись до витоків. Незабутньою спадщиною в

хореографічній культурі залишилися постановки «Дівчина Уляна», «Вертівка» – Ф. Земельської, «Шалантух» – О. Капустіна та Л. Задорської, «Поліські притупи», «Ой-ра» – А. Крикончука, «Ремінець», «Хустинка», «Погоринська полька» – В. Марущака, «Поліські вихиляси» – В. Годовського, «Волинська полька» – С. Шихмана [12, с. 54–55].

Територія Полісся це здебільш болотиста місцевість, тому хореографічні рухи ніби імітують перестрибування з горбика на горбок (пружні, стрибкоподібні, виконуються легко, м'яко, жваво, з поступовим просуванням). Основними танцями тут є польки що стали своєрідною емблемою місцевої фольклорної традиції. Їх малюнок найчастіше будуються по колу і виконується в парах. Рухам притаманні різні перегинання корпусу, повороти вправо чи вліво, «угинання», «вихиляси» та «викрутаси». Також танцюють кадрили, козачки, хороводи. [2, с. 11–12].

Дослідження особливостей хореографічної лексики Поліського краю, систематизація зібраних матеріалів, на нашу думку ще більше збагатить лексику народного танцю, дасть поштовх створенню специфічних комбінацій, та оригінальних композицій, сприятиме розширенню, розвитку хореографічного мистецтва, як Поліського краю, так і України загалом.

Отже, в танцювальному номері «Полька-Степовичка» ми спробували засобами Поліського танцю показати національний колорит та традиції цього регіону.

Тема – Характеристика особливостей хореографічної лексики Полісся.

Мета – полягає у дослідженні побуту, хореографії та національних традицій Поліського регіону, як аспектів національного виховання молоді та у відновленні регіональних особливостей танцювального мистецтва засобами сценічного виконання.

Завдання. Для досягнення мети ми визначили наступні завдання :

- проаналізувати історичну основу твору;
- визначити мотивацію твору;
- скласти лібрето номеру;
- визначити архітектоніку постановки;
- зробити ідейно-тематичний аналіз;
- визначити дійових осіб та виконавців;
- проаналізувати музичну основу твору;
- розробити опис костюмів з ілюстраціями;
- охарактеризувати композиційний план та використані рухи;
- розробити композицію танцю;

Об’єкт дослідження – історико-мистецька генеза Поліської хореографії;

Предмет дослідження – особливості лексичної мови та композиційної побудови танцювального мистецтва Полісся.

Методи дослідження – діалектичний метод, метод збору інформації, вивчення джерел, систематизації, метод аналізу, синтезу та поетапності.

Структура роботи: Робота представлена вступом, трьома розділами (перший розділ містить два, другий шість, а третій чотири підрозділи), висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТВОРУ

1.1. Історична довідка

Місцева своєрідність відзначає народні культурні традиції. Природне середовище та спосіб господарювання мають прямий вплив на розвиток культури кожного етносу і формування її особливостей. Фактори кліматичного, біологічного та географічного характеру, сусідство з іншими націями, події, які змінили хід історії, впливали на духовний світ людини, характер, темперамент народу. На культуру українців значного впливу надало сусідство інших народів. Культурні елементи перехрещувались, сплітались й перемішувались. Взаємовідносини між хореографічними культурами сусідніх народів тісно пов'язані між собою і є одним з найцікавіших, але, на жаль, ще малодосліджених аспектів. В наш час, коли інтенсивно розширюються міжнародні зв'язки, взаємовплив різних національних культур це річ цілком природна [4, с. 19–21].

Однак, такий взаємовплив спостерігаємо і в далекі часи, до виникнення народностей, становлення націй. Такі взаємозв'язки, мають принаймні три аспекти: наявність танців інших народів в Україні, чи, навпаки, українських – в інших країнах у їхньому первісному вигляді; видозмінення деяких народних танців на новому національному ґрунті: перетворення структурних елементів та їх традиційної манери виконання по відношенню до тієї національної культури, з якої запозичений цей рух. Саме те, що в різних частинах країни сформувались певні особливості побуту і традиційної культури, стало основою для визначення окремих етнографічних груп і регіонів.

Бурхливі соціально – політичні події ХХ століття в Україні сприяли взаємопроникненню національних культур. Це стосується і Полісся.

Унікальна й неповторна етнокультура Полісся зберігає чимало архаїчних рис і на початку ХХ століття. Це стосується всього комплексу духовної і матеріальної культури населення регіону, зокрема, обрядовості, що пов'язана із народженням дитини. Звичаї та обряди пов'язані з народними, зберігають знання далекої минувшини, які передавалися з покоління в покоління. В них об'єдналися дохристиянські та християнські елементи, які утворили складний синкретичний комплекс понять та символів, обрядодій, дотримання яких мало б забезпечити дитині здоров'я та щастя [22, с. 25–26].

Народні культурні традиції у різних частинах території українського Полісся відзначаються місцевою своєрідністю, що походить, мабуть, з часу розселення тут давніх племен (волинян, древлян, дреговичів та ін.), приналежності після давньоруського періоду до різних державно – політичних утворень (Великого князівства Литовського, Польщі, Росії), а також зумовлені певною природною ізоляваністю краю. Освоєння ділянок землі між болотами, піщаними дюнами, у заплавах рік, на лісових зрубках, характер ґрунтів вирізняють поліське хліборобство, його знаряддя, агротехніку. Залежно від місцевих кліматичних умов склався відповідний сільськогосподарський календар. Особливостями позначені тваринницьке господарство, організація відгінного випасання худоби, заготівля сіна на болотах та ін. Поширеними видами занять поліщуків були мисливство і рибальство з використанням своєрідних ловецьких способів і знарядь. Багатий досвід і специфічне знаряддя накопичено у поліському бджільництві. Ще в недалекому минулому основними для Полісся були водні шляхи сполучення і транспортні засоби (плоти, пороми, різні типи човнів). У будівництві добре збереглися архаїчні риси планування житла і садиби; широко відома неповторна поліська

глинобитна піч. Чимало давніх мотивів знаходимо і сьогодні у традиційному поліському вбранні (тунікоподібні жіночі сорочки, плетене з деревної кори і шкіри взуття, саморобні прикраси) [19, с. 43–44].

На громадському побуті жителів Полісся більше, ніж в інших регіонах України, позначився і зберігся вплив общинних відносин і устрою: розподіл громадою земельних угідь, організація спільного використання пасовищ, лісів, лук, рибних виловів, трудова взаємодопомога (толока). У сімейному житті домінуючими були засади патріархального устрою – підпорядкування всіх членів сім'ї батькові. Реліктовими елементами слов'янської обрядовості насичені поліські звичаї і обряди: проводи зими і зустрічі весни, русальні, купальські, колядні, весільні, пов'язані з народженням чи смертю людини. Регіональна специфіка простежується у різних народних знаннях поліщуків щодо самолікування, прогнозування погоди за місцевими прикметами, у словесному і музичному фольклорі, прикладному декоративному мистецтві, зокрема в ткацтві, неповторній поліській вишивці.

Унікальна й неповторна етнокультура Полісся, звичаї та обряди, танцювальна лексика, на яку вплинули географічне положення, кліматичні умови, особливості ведення господарства – все це значною мірою відобразилось на розвитку хореографічного мистецтва.

Балетмейстери – постановники досягли значних творчих успіхів у дослідженні хореографічної лексики Поліського краю, і, створюючи композиції танців, зберігають стилістичні та етнічні особливості танцювальної лексики певного регіону [8, с. 79–80].

1.2. Мотивація

Мальовничий та казковий світ Поліського краю описано у творі Лесі Українки «Лісова пісня». Я поринула у ті ліси, уявила саму себе мавкою, мене зачарував цей образ, який у поєднанні з неперевершеними описами природи мотивував обрати мене саме цей регіон України.

Прочитавши твори Ю. Словацького, Ю. Крашевського та О. Купріна, в яких вони чудово зображували природу Полісся, його традиційну матеріальну культуру, колорит місцевих легенд та оповідок, продивившись відеоматеріали постановок танців Поліського краю у виконанні професійних та аматорських колективів («Прилучаночка», «Краплина Полісся», «Русава» та ін.), я надихнулась на створення власної постановки. Найбільше мене вразили танцювальні номери у виконанні Поліського академічного ансамблю пісні і танцю «Льонок», який було засновано у 1957 році письменником, перекладачем та музикознавцем Борисом Теном (Миколою Хомичевським). Творчість цього колективу широко відома глядачам України, близького і далекого зарубіжжя, які схвально сприймають його виступи. Колектив широко представляє музичну та танцювальну культуру Полісся, її етнічні особливості чим сприяє популяризації народного мистецтва загалом і Поліського регіону окремо.

Для постановки ми обрали Поліський танець «Полька Степовичка» це масовий танець, який танцюють на народних гуляннях, традиційних святах. За основу свого танка ми узяли народне гуляння, тому, що саме воно є однією з головних тем Поліських польок. У своїй постановці я хочу відобразити особливості стилю танцювальної лексики даного регіону.

РОЗДІЛ 2

ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ

2.1. Лібрето

Дія відбувається на народному гулянні Масляної. На Поліссі не одне свято не проходить без співів, танців, виставок декоративно – прикладного мистецтва та ігор. Юнаки та дівчата, прийшли на свято щоб показати свої танцювальні здібності, свій колоритний костюм, який містить у собі неповторну поліську вишивку, узори, та позмагатися.

За традицією, танцюють по парам,потім розходяться окремо хлопці та дівчата та починають змагатися між собою. Повільна та лірична мелодія дає змогу дівчатам показати свої танцювальні здібності,та ніжність. Юнаки ж хизуються перед дівчатами під жваву та героїчну мелодію,у них є змога показати свою мужність та силу. Потім хлопці та дівчата сходяться по парам та починають полькою рухатись по колу, міняються один з одним. Після цього пари стають у лінії та танцюють усі разом, розважаються. У кінці відзначається найкраща пару, яка змогла показати свої здібності вміло та гарно.

2.2. Архітектоніка номеру

Експозиція: на сцені з'являються хлопці та дівчата. Починають танцювати у парі, створюючи картинку веселоців та радості.

Зав'язка: хлопці та дівчата по черзі показують свої танцювальні здібності, хизуються один перед одним, починають нібито змагатись один з одним. Особливо хлопці демонструють свою завзятість та вдачу.

Розвиток дії: розходяться по парах у діагональ та починають танцювати по черзі, хлопці та дівчата окремо, тим самим відтворюючи розвиток у відносинах між хлопцями та дівчатами.

Кульмінація: сходяться по парам та починають рухатись по колу, міняються один з одним. Це характеризує повне об'єднання танцюючих у емоційному руслі, що розкриває саму сутність святкового гуляння молоді.

Розв'язка: після закінчення загальної частини, пари танцюють фінальну комбінації і танець завершується у позі. Тобто хлопці та дівчата визначились зі своєю парою.

2.3. Тема, ідея, стиль, жанр, форма, вид

Тема: висвітлення побутової тематики Полісся на прикладі танцю «Полька-Степовичка»

Ідея: показ та збереження національного колориту, традицій та побуту Полісся на основі танцю;

Стиль: Поліська полька;

Жанр: побутовий;

Форма: масова;

Вид: український народний танець.

2.4. Дійові особи та виконавці

Виконують студенти 2-4 курсів денної форми навчання:

2.5. Музична основа

Первісно – синкретичні обрядово – ритуальні цикли народної музики, виконуваної на примітивних (переважно духових) інструментах на теренах України найяскравіше виявляються в зонах ще досить добре збереженої пастушої культури Карпат і Полісся. [13, с. 56–57].

Музично – етнографічні дослідження поліських теренів здійснювали багато етномузикологів. Українські (А.Рубець, Ф.Колесса, С.Людкевич, К.Квітка, С.Грица, Є.Єфремов, І.Клименко) разом із польськими (О.Кольберг, К. Мошинський), білоруськими (З. Евальд, З. Можейко, Г. Тавлай та ін.), дають досить повне уявлення про характерні ознаки поліського пісенно-музичного діалекту.

Традиційний музичний інструментарій поліської зони України можна умовно поділити на такі три основні групи:

- а) пастуший;
- б) інструментарій сільських весільних капел;
- г) інструментарій епічної співацько-інструментальної традиції (кобзарів і лірників).

Характерно, що, саме у Поліському регіоні інструменти згаданих груп функціонують збалансовано, порівняно з іншими регіонами України. [17, с. 29–30].

На Поліссі переважають мелодії, музичні розміри яких складають 2/4, 3/4. У досліджуваному регіоні побутують, в основному, полькові мелодії виразно інструментального характеру. За своїми формами поліські польки поділяються на двочастинні та тричастинні мелодії.

До нашої творчої роботи ми обрали музику «Полька-Степовичка» О. Коломійця у виконанні ансамблю українських народних інструментів «Троїсті музики».

Жанр – інструментально – оркестровий;

Лад – мажорний та мінорний;

Форма—двочасна, I –варіація, II –синкопа;

Темп – помірно – швидкий, постійний;

Вид – комбінований;

Кількість тактів –201;

Музичний розмір – 2/4;

Хронометраж –3.00 хв.

2.6. Опис костюму

Одяг населення Полісся найстійкіше зберігав архаїчні елементи. І ми, спираючись на матеріали дослідників етнографії культури України, розробили сценічні костюми для нашої постановки.

Костюм дівчини. Сорочка з фабричного льону, пошита з суцільними рукавами, пришитими по основі. Стан сорочки складається з двох широких полотниць. Сорочки оздоблені монохромним червоним орнаментом, який розміщено на передній частині, поликах і по всьому полю рукавів.

Спідниця – літник, має яскравий орнамент у вигляді клітин.

Докомплексу одягу зі спідницею – літником входять запаски. Вони вовнянів одне полотнищез вишитим орнаментом. Як нагрудний одяг-суконна безрукавкадовга, пошита на зразок кептаря.

Заміжні жінки накладали очіпок. Очіпки були ажурні, плетені з білених лляних ниток у різноманітні геометричні та рослинні візерунки, котрі нагадували подібні мотиви на вишивках і килимах. [21, с.112–113].

Найбільше поширення як на селі, так і в місті мали хустки їх виготовляли спочатку з саморобного лляного полотна, пізнішез фабричних різнобарвних тканин.

Куточки хусток звичайно вишивали кольоровими, здебільшого червоними, нитками геометричним і рослинним орнаментом, а середину

залишали без декору. На Поліссі весь периметр хустки обрамлювала декоративна кайма, а центральне поле ритмічно заповнювалося малюнком. Іноді такі хустки на кінцях прикрашали китицями з кольорової заповночі[27, с.91–92].

Для нашої постановки ми обрали зачіску дівчини, а саме - заплетене у чотири поплітки волосся (батіжок).

Вбрання хлопця. Тунікоподібна сорочка з фабричного льону, оздоблена вишивкою хрестиком. Оздоблення розміщено на з'єднанні рукава зі станом, на комірі, пазушному розтині, манжетах, подолі. Штани неширокі з ромбоподібною вставкою. Безрукавка з фабричного матеріалу, коротка, з прямою спинкою і застібкою спереду. Головний убір - суконна шапка з хутряною опушкою. [9, с.10–11].

Невід'ємною частиною як чоловічого, так і жіночого костюма є пояс, яким підперізували поясний та верхній одяг. Жіночі пояси вужчі, чоловічі ширші.

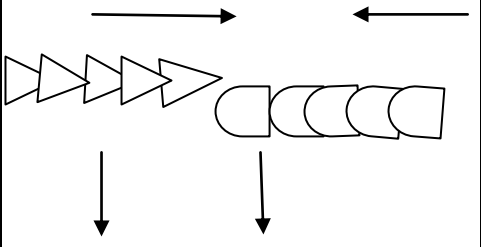
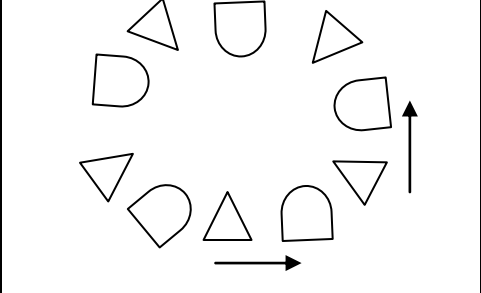
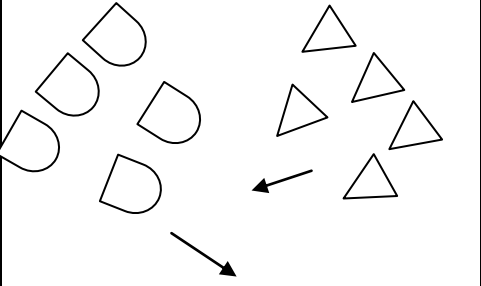
Найпопулярнішим селянським взуттям були плетені постолі, які прив'язували до ноги волоками, сплетеними з кінського волосіння.

Зрозуміло, що таке взуття не призначене для використання на сцені, і тому ми танцюємо у балетках.

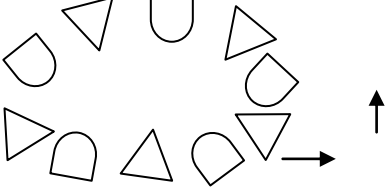
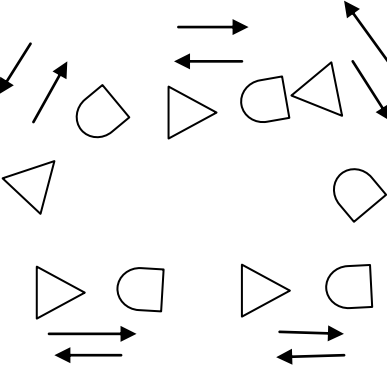
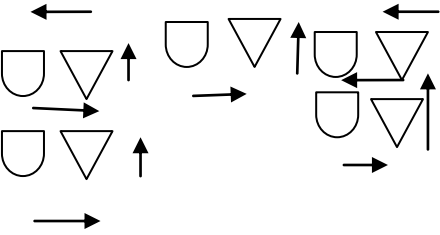
В цілому слід зазначити, що кольорова гама для поліського костюма має характерний білий колорит із переважанням червоного тону в оздобленні.

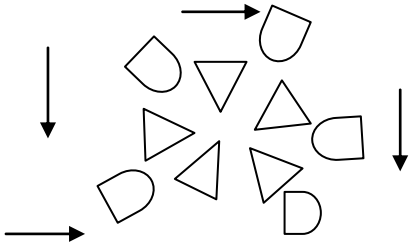
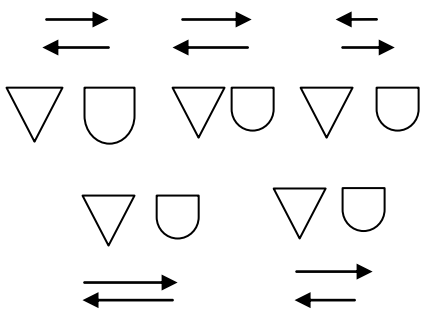
РОЗДІЛ 3 ЗАПИС ТАНЦЮ

3.1. Сценарно-композиційний план

Сценарно-композиційний план	Такти	Малюнок	Опис дії
Експозиція	1-16		<p>На сцен із'являються хлопці та дівчата. Вони розбиваються на пари та починають</p>
	17-33		<p>кружляти у ритмі танцю. Полькою по колу.</p>
Зав'язка	34-66		<p>Хлопці демонструють свою майстерність перед дівчатами, а дівчата не</p>

			відстаючи від своїх кавалерів, показують на що здатні вони. Танцюють окремо жіночу та чоловічу комбінацію.
	66-83		Учасники сходяться у лінії танцюють комбінацію у парах, розходяться на діагональ.
Розвиток дії	84-100		Розходяться по парам у лінію та починають танцювати по черзі, хлопці та дівчата окремо. Спочатку виконують хлопці частину до них приєднуються

	101- 117		дівчата.
Кульмінація	118- 150		По парам виконують комбінацію та рухаються по колу, основним рухом, полькою. Дівчина та хлопець стоять по колу обличчям один до одного та рухами міняються по парам.
	151- 167		Пари стоять у двох колонках, хлопці виконують присядки, дівчата комбінацію. Потім сходяться на два кола

			дівчини у середині, хлопці зовні.
Розв'язка	168-184		Дівчата у центральному колі, хлопці у зовнішньому рухаються по колу виконуючи комбінації.
	185-201		Хлопці та дівчата по парам сходяться у лінії, танцюють комбінації по парам, і танець завершується у позі.

3.2. Умовні позначення

 – Дівчата

 – Хлопці

3.3. Запис композиції

№	Картинка	Такти	Секунди	Дійові особи
1	На сцені з'являються хлопці та дівчата, полькою сходяться по парах, починають рухатись по колу.	1-16	00.16	П'ять хлопців та п'ять дівчат
2	Хлопці та дівчата починають рухатись по колу полькою, міняючись дівчина з хлопцем. Розходяться на діагоналі, дівчата та хлопці окремо.	17-33	00.30	П'ять хлопців та п'ять дівчат
3	Дівчата і хлопці стоять на діагоналях, першими танцювати починають дівчата, виконують комбінацію, в цей час хлопці роблять окремі рухи. Потім хлопці починають танцювати і рухаються вперед, до них приєднуються дівчата.	34-66	00.54	П'ять хлопців та п'ять дівчат
4	Хлопці та дівчата	67-83	1.05	П'ять хлопців

	танцюють міняючись у парах один з одним, потім розходяться на півколо.			та п'ять дівчат
5	Хлопці лінією рухаються вперед, та виконують «Чоловічу частину», дівчата позаду – антураж. Дівчата приєднуються до хлопців та танцюють з ними по черзі.	84-100	1.21	П'ять хлопців та п'ять дівчат
6	Виконавці рухаються по колу полькою, виконують комбінацію.	101-117	1.34	П'ять хлопців та п'ять дівчат
7	Хлопці та дівчата стоять обличчям один до одного по колу, виконують рухи та міняються партнерами, це повторюється 2 рази.	118-150	1.59	П'ять хлопців та п'ять дівчат
8	Пари стоять у колонах, одна пара по середині, хлопці виконують присядки, дівчини підскоки з	151-167	2.11	П'ять хлопців та п'ять дівчат

	хлопками та польку,сходяться полькою на два кола.			
9	У центральному колі дівчата, у зовнішньому хлопці, виконують комбінації по коло, потім розходяться на фінал на лінії.	168-184	2.24	П'ять хлопців та п'ять дівчат
10	Пари стоять по лініям,танцюють фінальні комбінації і завершують у позі.	185-201	3.00	П'ять хлопців та п'ять дівчат

3.4. Опис комбінацій (за тактами)

Музичні такти	Опис руху
1-16	Хлопці та дівчата виходять з різних куліс: дівчата зліва, хлопці з права, виконуючи комбінацію: чотири кроки, два рази полька з правої ноги, рухаються по парам вперед, створюючи коло.
17-33	Об'єднавшись в одне коло, хлопці та дівчата починають рухатись по колу рухами: чотири кроки два рази полька з правої ноги, тримаючись за руки у парах, за другим разом міняючись у парі, дівчина полькою переходить у центр кола, зупиняються обличчям один до одного роблять випаді дівчина

	вправо хлопець вліво, тримаються за плечі. Розходяться Поліським кроком з підскоками на діагоналі.
34-66	<p>Дівчини стоять у діагоналі з права, хлопці з ліва. Спочатку дівчата виконують комбінацію: крок вперед з винесенням ноги вперед, потім в повороті назад, два кроки назад права нога зігнута у коліні, два переступання до сторони руки опущені рухаються вправо та вліво два оберти з вихилясним вперед та назад, перескоки нога на п'ятку потім піднімається з зігнутим коліном до положення <i>passé</i> не виворітно ,руки піднімаються вгору хлопаючи в долоні, маленькі стрибки на півпальцях, коліна зігнуті, вправо потім вліво, коліно зігнуте поворот в ліво. Хлопці стоять у другій вільній позиції, руки на талії, повільно піднімаються на півпальці та опускаються, руки відриваються по черзі с 1 позиції у другу долонями до гори, кроки з поворотом вправо одна рука у 3 позиції друга у 2, па де баск вправо вліво, поворот з рукою та різким нахилом корпусу у право. Хлопці виходять моталкою вперед, роблять присядку, переступання вправо вліво, хлопавку, поворот різкий з рукою вправо. Стоять по лініям, дівчата бігом з двома стрибками підходять до хлопців.</p>
67-83	<p>Виконавці у парах виконують комбінацію: стрибок з п'ятки з піднесенням не виворітної ноги до коліна, руки на талії ,міняються один з одним до за до, руки одна в 3 друга в 2 позиціях.</p>

	<p>Повертаються обличчям один до одного тримаються однією рукою зверху, у хлопця ліва у дівчина права, роблять два уколи ногами та полька з підніманням ніг вверх с зігнутими колінами у повороті, рухаються на півколо.</p>
84-100	<p>Хлопці вибігають вперед роблять підготовку до перекидного, потім перекидний ліва рука зверху права у 2 позиції відкрита, присядка, піднімаються і стоять у позі, ноги у 3 позиції, руки права зверху ліва у 2 позиції відкрита. Тим часом дівчата залишаються позаду та виконують антураж: протягом «чоловічої частини», виконують releve та піднімаються на півпальці з просуванням, руки на талії. Дівчата вибігають до хлопців полькою з підніманням високих зігнутих ніг, роблять два укола ногами позаду, притупом у 3 позицію руки на талії, хлопці роблять притуп у не виворітне положення у ліво, потім притуп у виворітне положення вправо, руки закриваються за рухом ноги у ліво і відкриваються у другу позицію, потім присядка у повороті. Дівчини роблять переступання з підніманням високих ніг назад та оберт вперед, при оберті руки відкриваються у 2 позицію.</p>
101-117	<p>По колу рухаються комбінацією у парах: боком один до одного, тримаючись руками правою і лівою рукою, інші руки на плечах, роблять два притупи вперед, полька в повороті, маленький крок по колу, дівчина полькою міняється з партнером. Потім рухаються по колу дівчина спиною хлопець</p>

	обличчям, кроки назад та полька в повороті.
118-150	По парам стоять по колу, обличчям один до одного, виконують комбінацію: перескок з ногою вправо вліво на п'ятці, міняються партнерами, дівчина рухається у центр кола обертаючи, хлопець зовні кола кроками, руки відкриті у 2 позиції, так міняються два рази тільки навпаки, потім боком один до одного, тримаючись руками правою і лівою рукою, інші руки на плечах, роблять два притупи вперед, полька в повороті в центр кола, і от центра, комбінацію повторюють два рази і виходять на колони.
151-167	У колонах роблять комбінацію і міняються один з одним у парах: хлопці роблять присядки, дівчини виконують перескоки нога на п'ятку потім піднімається з зігнутим коліном до положення <i>passé</i> не виворітно, руки піднімаються вгору хлопаючи в долоні. Це повторюється 3 рази, за третім разом полькою розходяться полькою у парах на два кола, дівчини у центрі, хлопці зовні.
168-184	Дівчини виконують перескоки у повороті нога на п'ятку потім піднімається з зігнутим коліном до положення <i>passé</i> не виворітно, руки піднімаються вгору хлопаючи в долоні. Хлопці рухаються по колу, стрибок з підскоком на одній нозі, інша на <i>passé</i> не виворітно у повороті. Комбінація повторюється три рази, потім у парах полькою у повороті парами відходять на лінії.
185-201	По лініям по парам танцюють фінальну

	<p>комбінацію: дівчина закручується до хлопця Поліським бігом, в повороті роблять рух польки з підніманням високих ніг, потім міняються по парам по діагоналі стрибком з підніманням ніг до положення <i>passé</i> у не виворітне положення, стрибки обличчям один до одного зміна ніг у тірбушоні, до за до з переступанням з п'ятки і піднімання ноги у зігнутому коліні на <i>passé</i>, руки зверху хлопають у долоні, фінальна поза дівчина застрибує на коліно до хлопця, руки відриті у 3 позицію, обличчям один до одного.</p>
--	--

ВИСНОВКИ

Дослідивши тему: Характеристика особливостей хореографічної лексики Полісся, проаналізувавши літературні джерела та створивши творчий номер ми дійшли до наступних висновків.

Хореографічне мистецтво Полісся формувалось протягом не одного століття і було неоднозначним. Від Візантії на територію України прийшло православ'я, письменство. Разом з цим прийшла і висока культура, яка надала значного поштовху для розвитку мистецтв загалом, та, зокрема, хореографічного мистецтва, поєднавшись із найбільш прогресивними язичницькими обрядами, звичаями, традиціями. [7, с. 12–14]. Розмаїття лексичного матеріалу, поєднане з національним колоритом та побутом, ось що таке танцювальне мистецтво Поліського краю.

Прочитавши твори Ю. Словацького, Ю. Крашевського та О. Купріна, Лесі Українки в яких чудово зображено мальовничий та казковий світ Поліського краю, колорит місцевих легенд та оповідок, ознайомившись з роботами видатних балетмейстерів, які зробили вагомий внесок у розвиток хореографічного мистецтва України, ми визначились з мотиваційною частиною роботи.

Ми склали лібрето номеру, у якому описали дію та особливості, що відбуваються на гуляннях.

Визначили архітектоніку номеру у якій відбилися особливості взаємовідносин хлопців та дівчат у нашій постановці.

Зробили ідейно–тематичний аналіз хореографічного твору, а саме визначили тему, ідею, стиль, жанр, форму та вид даного танцю.

Визначили дійових осіб та виконавців хореографічної постановки «Полька-Степовичка». Номер виконують п'ять хлопців та п'ять дівчат, студенти денної форми навчання першого, третього та четвертого курсів.

Також ми проаналізували музичну основу твору. Темп музичних супроводів Поліських танців переважно помірно-швидкий, лексика танців відповідає музиці, передає характер, манеру та національний дух цього народу. До нашої творчої роботи ми обрали музику «Полька-Степовичка» О. Коломійця у виконанні ансамблю українських народних інструментів «Троїсті музики».

Спираючись на матеріали дослідників етнографії культури України, ми розробили сценічні костюми для нашої постановки, враховуючи особливості костюмів даного регіону.

Охарактеризували композиційний план та використані рухи. Користуючись літературними та відео матеріалами, ми створили малюнки танцю, розкрили лексику даного регіону. Поліська полька захоплює неймовірним ритмом, характером та каскадом рухів, які виконуються легко, м'яко, жваво, пружно, стрибкоподібно, з поступовим просуванням, наче перестрибуючи з горбика на горбик. Польки будуються найчастіше по колу і виконується в парах із різними перегинаннями корпусу, поворотами вправо чи вліво, «угинаннями», «вихилясами» та «викрутасами».

Розробивши композицію танцю та створивши на його основі танцювальний номер «Полька-Степовичка» можна сказати, що ми завершили та виконали всі завдання нашого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боримська Г. Самоцвіти українського танцю / Г. Боримська. – Київ, 1971. – 112 с.
2. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні: [історико-етнографічне дослідження] / В.К. Борисенко. - К.: Наукова думка, 1988. - 192 с.
3. Борисенко В. Побут і дозвілляукраїнки у традиційні й етнокультурі / В. Борисенко // Українки в історії. - К.: Либідь, 2004. - С. 19 - 26.
4. Василенко К. Лексика українського народно–сценічного танцю / К.Василенко. - К.: Мистецтво, 1996.
5. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю / В.М Верховинець. - К.: МузичнаУкраїна, 1990.
6. Ковальчук В.П. Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся. Вип. IV / В.П. Ковальчук. -Рівне: Перспектива, 2003.
7. Василенко К. Ю. Український танець: Підручник / К.Ю. Василенко. - К.: ІПК ПК, 1997. -281с.
8. Васильєва О. Танець/ О. Васильєва. – М.: Искусство, 1968. – 142 с.
9. Вашкевич К. Історія хореографії / К. Вашкевич. – М.: Кнебель, 1908. – 79 с.
10. Верховинець Я. В. М. Верховинець: Нарис про життя і творчість / Я. Верховинець // Верховинець В. Теорія українського народного танцю. - К. :МузичнаУкраїна, 1990. - С. 13 35.
11. Гнатюк В. Видатна пам'ятка українського народознавства / В'ячеслав Гнатюк // М. Максимович Дні та місяці українського селянина. - К.: Обереги, 2002. - С. 9-24.

12. Годовський В. М. Танці Полісся: Підручник / В.М. Годовський. - Рівне, 2002. –114с.
13. Гуменюк А.І. Народне хореографічне мистецтво України / А.І. Гуменюк. - К.: Видавництво Академії наук УРСР, 1963. - 235 с.
14. Гуменюк А.І. Українські народні танці / А.І. Гуменюк. - К.: Наукова думка, 1969. - 614 с.
15. Гусев Г. Методика викладання народного танцю / Г. Гусев. – М.: ГИЦ Владос, 2004. – 203 с.
16. Загайкевич М. Про танцювальну культуру України / М.П.Загайкевич // Студії мистецтвознавчі. - 2004. - № 4. - С. 58-63.
17. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю / Є. Зайцев. – К.: Мистецтво, 1976. – 286 с.
18. Збірник українських народних танців / Упоряд. П. Григор'єв. - Львів: Говерла, 1962. - 95 с.
19. Здоровега Н. Нариси народної обрядовості на Україні / Н. Здоровега. - К.: Наукова думка, 1974. - 159 с.
20. Кирєєва К. Історія костюму/ К. Кирєєва. – М.: Просвещение, 1970. – 166 с.
21. Купленник В. Нариси до Історії українського народного танцю/ В. Купленник. – К.: ВІПОЛ, 1997. – 108 с.
22. Легка С. Традиції народної культури в українській хореографії / С. Легка // Питання культурології. - К.: КНУКіМ, 2001. - Вип. 17. - С. 6
23. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії: підручник / В.А. Литвиненко. - К.: Альтерпрес, 2007. - 468 с.

24. Литвиненко В. Зразки народної хореографії: підручник. 2-е вид. / В. Литвиненко. – К.: Альтерпрес, 2008. – 328 с.
25. Лозко Г. С. Українське народознавство / Г.С. Лозко. - К.: АртЕк, 2006. - 472 с.
26. Матусевич Н. Хореографічне мистецтво / Н. Матусевич. – К.: Мистецтво, 1963. – 46 с.
27. Рудницька Т. Етнічні спільноти України: тенденції соціальних змін. / Т. Рудницька. - К.: Ін-т соціології ПАН України, 1998. - 170 с.
28. Смирнов І. Мистецтво балетмейстера/ І. Смирнов. – М.: Просвещение, 1986. – 171 с.
29. Соколов А. А. Проблема изучения танцевального фольклора / А. А. Соколов // Методы изучения фольклора: сб. науч. тр. / Отв. ред. В. Е. Гусев. - Л.: Лениздат, 1983. - Вып. 7.- С. 126-138.
30. Станішевський Ю. Український радянський балетний театр/ Ю. Станішевський. – К.: МузичнаУкраїна, 1975. – 201 с.
31. Стуколкіна Н. Чотириекзерсиса. Уроки характерного танцю/ Н. Стуколкіна. – М.: Всеросійська театральна спілка, 1972. – 399 с.
32. Тараканова А. Все про танець. Довідник / А. Тараканова. – Кіровоград.: Кіровоградський обласний центр народної творчості, 1999. – 87 с.
33. Ткаченко Т. Народні танці/ Т. Ткаченко. – М.: Мистецтво, 1975. – 395 с.
34. Українське весілля / Упоряд. М.Немиро. - Рівне: Олег Зень, 2008. - 304 с.

ДОДАТОК А
Жіночий костюм

ДОДАТОК Б
Чоловічий костюм

